

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 133/2022-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **REZIDENCIA Síríus s. r. o.**, Hlavná 129, Prešov, IČO 47 426 209, zastúpenej Advokátskou kanceláriou PIHORŇA, LENÁRT, JAŠŠO, s. r. o., Hrnčiarska 29, Košice, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6S/52/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6S/52/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 6S/52/2018 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré jej **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **492,32 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 133/2022 z 24. februára 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu 7. februára 2022 na ďalšie konanie, v ktorej sa domáhala porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48

ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tiež navrhla priznať finančné zadosťučinenie 4 200 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka 3. apríla 2018 podala na krajskom súde žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorým sa zrušilo rozhodnutie Okresného úradu Prešov o zamietnutí odvolania proti rozhodnutiu Stavebného úradu mesta Prešov z 12. apríla 2016 o umiestnení stavby „*Rezidencia Elamang - ul. Tarasa Ševčenka, Prešov*“. Sťažovateľ namieta, že sa o žalobe koná neprimerane dlho, už štyri roky bez výsledku.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

3. Krajský súd vo vyjadrení vytkol sťažovateľke, že nebola napriek povinnosti právne zastúpená od 15. apríla 2021 do 2. februára 2022. Krajský súd postup v konaní ospravedlňoval neúplným zložením senátu z dôvodu odchodu pôvodnej zákonnej sudkyne (od marca 2021) a zaťaženosťou súdneho oddelenia.

4. Sťažovateľka reagovala v kontinuite so sťažnostnou argumentáciou a k nedostatku právneho zastúpenia doplnila, že krajský súd ju mal správne vyzvať a určiť jej lehotu na odstránenie tohto nedostatku.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Sťažovateľka namieta, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy: „*Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.*“ Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: „*Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.*“

7. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako k čl. 6 ods. 1 dohovoru) už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu

z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (II. ÚS 32/02, obdobne rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 16. decembra 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00).

9. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že inštitút preskúmania rozhodnutia správneho orgánu tvorí v rezorte správneho súdnictva bežnú agendu všeobecných súdov. Ústavný súd k správaniu sťažovateľky musí konštatovať, že prispela k celkovej dĺžke konania. Právny zástupca sťažovateľky podaním z 21. apríla 2021 oznámil krajskému súdu pozastavenie výkonu advokácie od 15. apríla 2021. Sťažovateľka následne až 2. februára 2022 doručila krajskému súdu oznámenie o prevzatí právneho zastupovania v predmetnej veci ďalšou advokátskou kanceláriou. Sťažovateľka tak prispela k celkovej dĺžke konania a uvedené prispenie dopadá na dobu 10 mesiacov. Ústavný súd zdôraznil, že právu strán sporu na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v sporovom konaní, t. j. právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zodpovedá zároveň procesná povinnosť strán sporu prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností (IV. ÚS 244/04). Uvedenú skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

10. Ústavný súd posudzoval celkovú dĺžku konania od podania žaloby (3. apríla 2018) do podania ústavnej sťažnosti, teda takmer štyri roky. Vo veci sťažovateľky dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté. Z vyjadrenia krajského súdu vyplýva, že v konaní krajský súd vykonával procesné úkony doručovaním súdnych písomností stranám (6. júna 2018 a 16. júla 2018). Od doručenia repliky sťažovateľky (27. júla 2018) do podania ústavnej sťažnosti (7. februára 2022) nebol zo strany krajského súdu vykonaný procesný úkon.

11. Krajský súd obdobia nečinnosti od marca 2021 ospravedlňoval odchodom pôvodnej zákonnej sudkyne (k 1. marcu 2021 sa vzdala funkcie sudkyne) a zaťaženosťou súdneho oddelenia, ktoré ku koncu roku 2021 vykazuje 768 a ku koncu februára tohto roka 702 nerozhodnutých vecí. Ústavný súd konštatuje, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu.

12. Ústavný súd kvalifikoval najmä obdobie od júla 2018 dosiaľ za obdobie poznačené prietahmi už ústavnoprávnej intenzity, a to aj pri súčasnom zohľadnení uvedeného prispenia zo strany sťažovateľky, preto vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na stále neskončenú vec ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu pre súd konať bez zbytočných prietáhov (čl. 127 ods. 2 ústavy).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

13. Sťažovateľka sa domáhala aj primeraného finančného zadosťučinenia spolu 4 200 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Ústavný súd pri posudzovaní finančného zadosťučinenia vychádzal z predmetu sporu, správania sťažovateľky a najmä postupu krajského súdu. V okolnostiach posudzovanej veci vyslovil porušenie uplatnených práv nečinnosťou v trvaní takmer štyroch rokov. Ústavný pri primeranom finančnom zadosťučinení zohľadnil správanie sťažovateľky, ktorá k celkovej dĺžke konania nepochybne prispela. Preto ústavný súd pokladal za spravodlivé priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie 1 000 eur. Prihliadol tiež na to, že deklarovanie porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú aj satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012).

14. Sťažovateľka má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 193,50 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur spolu s 20 % DPH. Ústavný súd sťažovateľke za právny úkon vykonaný v roku 2022 (replika) nepriznal náhradu trov konania, pretože neobsahovala nové skutočnosti. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 492,32 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu